

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 395. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357266416/facsimile.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

soners Drømmerier. Skystaden fra Aristofanes's *Fugle* med dens Luftkasteller er dens Længsels hellige Stad.

XIV

Herders *Stimmen der Völker* fra 1767 havde kun indeholdt tyve tyske Folkeviser; Herder udtalte dog allerede dengang Ønsket om at komme til at opleve Udgivelsen af en stor Samling ældre tyske *Nationaltsange*, som han kaldte dem. 1806 udgav L. A. von Arnim og Clemens Brentano det første Bind af *Des Knaben Wunderhorn*, der indeholdt 210 tyske Folkeviser; 1808 blev Værket forøget med endnu to Bind af omtrent samme Omfang. Denne Samling var ikke blot kulturhistorisk af største Interesse, men sætter desuden Tidsskel med Hensyn til Udviklingen af den tyske Lyrik og den tyske Digtning i Almindelighed. Her ansloges den Naturtone, der mange Aar igennem gav den romantiske og efterromantiske Lyrik dens Friskhed og fulde Klang. Selv da hos Heine et rent moderne Indhold afløste det romantiske, blev Rytme og Form og mangen næsten umærkelig Vending i Udtryksmaaden stadigt ved at være befrugtet af Folkevisens naive Ynde. Den tyske Lyriks Overlegenhed over den franske i dette Aarhundrede beror maaske mest paa den Bortvendelse fra al Talekunst, som skyldes Paavirkningen fra *Drengens Underhorn*.

Mødtes nu end de to Udgivere af denne store Samling i deres Kærlighed til den gamle Folkepoesi og i deres Maade at gengive Versene paa, uden diplomatisk Nøjagtighed, i let moderniseret Skikkelse og omhyggeligt rensede for alt Raat eller blot vel Djærvt, og var de end begge helt og holdent Romantikere i deres Grundsyn, saa var de dog som Karakterer af ganske forskellig Art.

Ludwig Achim von Arnim var født 1781 i Berlin, syslede i Göttingen med Naturvidenskaberne og gjorde saa en Rejse igennem Tyskland for at studere Landet og Menneskene og samle Folkeviser. Senere boede han en Tid lang i Heidelberg, hvor han traf sammen med Clemens Brentano og Görres. I Forening med dem udgav han i 1808 *Einsiedlerzeitung*, til hvilket literære Organ ogsaa Tieck, Uhland, Hölderlin og Jacob Grimm

leverede Bidrag, og han fortsatte senere Bladet under Titlen *Tröst-Einsamkeit*.

1811 giftede han sig med Brentano's Søster, den senere berømte Bettina, og levede nu afvekslende i Berlin og paa sit Gods Wiepersdorf som brandenburgsk Landadelsmand. Han holdt Romantiken ude af sin private Eksistens. Han var i sit Liv et sundt Menneske, en forstandig Landmand, en ædruelig Protestant og Prøjsler. Eichendorff har tegnet ham med de Ord: «Mandigt smuk, høj af Vækst, frimodig, fyrig og mild, brav og paalidelig i Et og Alt, trofast mod sine Venner, selv naar disse blev forladte af alle Andre. Arnim var i Virkeligheden, hvad Andre gerne vilde synes ved middelalderlig Oppudsning: en ridderlig Skikkelse.» Eichendorff bemærker derfor om ham, at der altid for Samtiden vedblev at være noget Besynderligt og Fremmedartet ved ham.

Noget Besynderligt og Fremmedartet maatte der klæbe ved hans Væsen. Thi saa sat og ædruelig, saa rolig og harmonisk som Arnim var i sit Liv, et saa uroligt og blandet Indtryk gør hvad han digterisk har frembragt. Han selv var af én Støbning, hans Værker er det aldrig.

Han har foruden nu ulæselige Skuespil efterladt to store Romaner og en Række Noveller, der aflægger rigeligt Vidnesbyrd om Fantasimennesket i ham. Ordet Fantasimenneske passer imidlertid lige saa godt paa Brentano som paa ham. Den første iøjnefaldende Forskel imellem dem er, at medens Brentano har sin Styrke i det Troskyldigt-Fantastiske, er Fantasteriet hos Arnim uden nogensomhelst Barnlighed, alvorligt selv under dets vildeste Spring. Med al sin Kærlighed til det Folkelige, med al sin Stræben efter at aabne de Dannedes Øjne for det Barnligtsimple, forblev han ogsaa i sin Digtning Aristokrat, holdt altid paa sin Værdighed, gav sig aldrig hen som Brentano. Naar hans Sangmø bliver gal, saa er Galskaben kold, næsten stiv, ikke som Brentano's hed og lystig.

Han havde et stort, men stakaandet Talent til plastisk Fremstilling. Det kommer til sin Ret i enkelte, ganske korte Noveller og i endnu kortere Brudstykker af hans store Romaner; men mellem de Beskrivelser og Skikkelser, der er udførte med fuld digterisk Kraft ligger en Masse Fyld: vidtløftige Udskejelser fra Æmnet, indskudte Fortællinger, der har har lidet eller intet at gøre med Hovedsagen, æventyrlige, umulige Træk, mod hvilke